

Espoon vesiensuojelun toimenpideohjelman seurantaindikaattorit: Vuoden 2020 seuranta

Ympäristölautakunnan kokous 13.4.2021

Sisällysluettelo

Toimenpiteiden seuranta ja seurattavat muuttajat.....	2
JÄTEVESIEN KÄSITTELY.....	2
VEDENOTTO JA ALIVIRTAAMAT.....	2
VIRTAVESIKUNNOSTUKSET JA VAELLUSESTEIDEN POISTO.....	3
MAATALOUDEN TOIMENPITEET	4
METSÄTALOUDEN TOIMENPITEET	4
JÄRVIEN SUOJELU:.....	5
ESISELVITYKSET, KUNNOSTUSSUUNNITELMAT, ASUKASTILAISUUDET, KUNNOSTUKSET; HAPETUKSET	5
VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA.....	5
POHJAVESIEN SUOJELU	7

Toimenpiteiden seuranta ja seurattavat muuttujat

Toimenpiteiden tuloksellisuus näkyy vesistöjen ekologisessa tilassa, jotka Uudenmaan ELY -keskus arvioi vesipuitedirektiivin mukaisesti kuuden vuoden välein ja Espoon ympäristökeskuksen vuosittaisessa vesistöjen vedenlaatutarkkailussa. Ekologisen tilan muutokset eivät tapahdu hetkessä, vaan toimenpiteiden tulokset näkyvät viiveellä. Uusien ajattelumallien ja toimintatapojen hyväksyntä ja siirtyminen käytäntöön vie aikaa. Toimenpiteiden toteutumista seurataan ympäristölautakunnan toimesta vuosittain.

JÄTEVESIEN KÄSITTELY		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Jätevesien neuvontahanke haja-asutusalueella	Ympäristökeskus (YKE) yhteistyöhanke Vantaanjoen ja Helsingin seudun vesiensuojeluyhdistyksen kanssa	Erillistä neuvontahanketta ei ollut. Noin 15 kpl asiakasneuvontaa. Vaatimuksia selkeyttävä ohjeistus tehtiin
Kaupungin omien pienpuhdistamojen puhdistustehon nostaminen nykyisten säädösten määrämälle tasolle	Espoon kaupunki, Tilakeskus	Valvotaan
Ylivuotovesien vähennys	HSY -vesihuolto	Jatkuvaa

VEDENOTTO JA ALIVIRTAAMAT		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Vedenoton vaikutuksista tehostettua neuvontaa/tiedotusta Golfkentille ja pienpuutarhoille (projektina)	YKE, golfkentät, maan- ja vesialueen omistajat	Jatkuva tiedotus ja neuvonta
Valvonnan lisääminen AVIn luvittamissa vedenottokohteissa ja vähävetisyysajan dokumentointi	ELY-keskus, YKE, golfkentät, maan- ja vesialueenomistajat,	Jatkuva

VIRTAVESIKUNNOSTUKSET JA VAELLUSESTEIDEN POISTO		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Pienten vaellusesteiden poisto, tierumpujen ym. korvaaminen silloilla	Kaupunkitekniikan keskus (KAKE) ja avo-oja työryhmä	Ei tietoa
Suurten vaellusesteiden poisto, padot, kalatiet, suunnitelmat	Kaupunkitekniikan keskus (KAKE), HSY -vesihuolto, ELY-keskus , yhdistyksiä mm. Rotaryt	Gumbölen Myllypadon kalatie valmistunut, Dämmanin ja Nuuksion Pitkäjärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa. Bodomin ja Matalajärven säännöstelyn muutoksen vesilupahakemus vireillä AVI:ssa
Pienten virtavesien talkookunnostukset	YKE, Virtavesien hoitoyhdistys (Virho ry) sekä muut luonnon- ja vesiensuojeluyhdistykset,	1 kpl avustettu Virho:n virtavesitalkoita
Suurten virtavesien elinympäristö- ja kalataloudelliset kunnostukset /kunnostussuunnitelmat	ELY-keskus, KAKE, yke	Espoonjoen kunnostus aloitettu
Vaellusesteiden päivittäminen kaupungin sisäiseen webmappiin	YKE	Valmis, mutta päivitettävä jatkossa
Ympäristökeskuksen ohjeita uomien muokkaamiseen sekä pienvesien suojelutietoa + jalkauttaminen	YKE	Ohje valmistui 2015, jatketaan jalkauttamalla
Säännöstelyn purku ja muutosselvitykset	ELY -keskus, Helsingin seudun ympäristöpalvelut -kuntayhtymä (HSY vesihuolto), Kaupunkitekniikan keskus (KAKE) , maa- ja vesialueen omistajat	Dämmanin ja Nuuksion Pitkäjärven säännöstelyn muutos vireillä AVI:ssa, HSY:llä suunnitelma Oittaaan säännöstelymuutokselle. Bodomin ja Matalajärven säännöstelyn muutoksen vesilupahakemus vireillä AVI:ssa

MAATALOUDEN TOIMENPITEET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Hotspot -peltojen kartoitus	Maataloussihteeri, (projektityöntekijä), viljelijät	Valmistunut 2017
Perustettujen suojavyyöhykkeiden määrä	Maanomistajat, viljelijät	Ei tietoa
Perustettujen kosteikkojen määrät	Maanomistajat, viljelijät	Ei tietoa
Vuokrapeltojen vesiensuojelutoimenpiteet	Espoon kaupunki (maanomistus, tonttiyksikkö), Ympäristökeskus	Tonttiyksikön kanssa keskusteltu vuokrapeltojen vesiensuojelun edistämisestä
Tilakohtaiset/viljelijäyhdistykset neuvontatilaisuudet	Maataloussihteeri, YKE, viljelijät, neuvontajärjestöt, ELY-keskus	Ei tietoa
Suojavyöhykkeiden yleissuunnitelman päivitys	Maataloussihteeri, ympäristökeskus, maatalouden neuvontajärjestöt, ELY-keskus, viljelijäyhdistykset	Valmistunut 2017

METSÄTALOUDEN TOIMENPITEET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Tiedon lisääminen metsätalouden vesiensuojelusta	Suomen metsäkeskus, Metsätalouden neuvontajärjestö, Kaupungin luonnonhoitoyksikkö ja viherylläpito	-/ Ei tietoa
Tiedotusta kuormitukselle herkistä / kalataloudellisesti arvokkaista vesistöistä	Ympäristökeskus, metsänhoitoyhdistykset, neuvontajärjestöt	-/ Ei tietoa

JÄRVIEN SUOJELU:		
ESISELVITYKSET, KUNNOSTUSSUUNNITELMAT, ASUKASTILAISUUDET, KUNNOSTUKSET; HAPETUKSET		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Järvikunnostusopas asukkaille	Ympäristökeskus (YKE)	Valmistunut 2016
Asukastilaisuudet	Ympäristökeskus (YKE)	-
Perustila- ja kunnostus selvityksiä järville ja merenlahdille	Ensisijaisesti vesialueen omistajat (mm. kalastusalue, osakaskunnat), asukkaat, maanomistajat, YKE asiantuntijana ja mahd. hankekohtaisia avustuksia	Hannusjärven hoito- ja käyttösuunnitelma
Kunnostukset, hapetukset, hoitokalastukset, kasvillisuuden poisto yms.	YKE hankekohtaisesti, osakaskunnat, suojeluyhdistykset	Pitkä- ja Lippajärvien hapetus ja hoitokalastus, Hannusjärven hapetus, hoitokalastus ja kasvillisuuden poisto
Vesiensuojeluneuvontaa / -esityksiä asukasilloissa, sidosryhmille ym.	Ympäristökeskus, ELY-keskus, yhdistykset	-

VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Vesiuomat pyritään säilyttämään avoimina ja niiden putkituksia maan alle tulee välttää.	KAKE (Kaupunkitekniikan keskus), Kaupsu, ympäristökeskus	Jatkuvaa ohjeistusta
Espoonjoen tulvasanteet ja vesienhoidollisestikin sopivien tulvasuojelukeinojen lisääminen	KAKE (Kaupunkitekniikan keskus), ELY-keskus, ympäristökeskus	Kunnostustoimen aloitettu loppukesällä 2020

VARAUTUMINEN ILMASTONMUUTOKSEN VAIKUTUKSIIN JA HULEVESIEN HALLINTA		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Hulevesien puhdistaminen biohiilen avulla pilottiprojekti	Hallituksen kärkihanke-Ravinteet kiertoon, Kaupunki vesistöt kuntoon -hanke	Projekti päättyi 2019, mutta seurantaa edelleen
Luonnonmukaisia hulevesien käsittelymenetelmiä myös rakennetuille vanhoille alueille	TEKE, luonnonhoito ja viheryksikkö, hulevesityöryhmä	Jatkuvaa
Luonnonmukaisten hulevesien käsittelymenetelmien edistäminen	YKE, Marketanpuisto, Vantaa, Espoo, Helsinki, hulevesityöryhmät	Hulevesivideot valmistuivat 219
Viherkattojen edistäminen	Kaupunkisuunnittelu	Julkaistu ainakin Espoon viherkattovisio -lehtinen
Rakentamisaikaisten työmaavesien hallintaohjeen jalkauttaminen urakoitsijoille ym.	Espoon hulevesityöryhmä, Ympäristökeskus, HSY -vesihuolto	Jatkuvaa
Sulfidisavimaiden käsittelyohjeet	Kaupunkitekniikan keskus (KAKE), YKE, ELY-keskus, Geologian tutkimuskeskus (GTK)	Valmistui 2018 (UUMA yhteistyöprojekti)
Espoon hulevesiohjelman toteutus ja jalkauttaminen kaupungin eri toimialoille	Espoon hulevesityöryhmä, Espoon kaupungin kaikki toimialat, HSY -vesihuolto	Jatkuvaa ja hulevesiohjelma päivitetty

POHJAVESIEN SUOJELU		
Toimenpide	Vastuutaho, yhteistyötaho	Toteutuneet
Espeen pohjavesialueiden suojelusuunnitelma	YKE, HSY, ELY-keskus	Valmistunut 2015
Suojelusuunnitelman toteutus, seurantaryhmän tapaamiset	YKE, Geo, KSK, Pela, Esyt, HSY, ELY-keskus	Ryhmä kokoontui edellisen kerran v. 2016, seuraava kokoontuminen v. 2021
Suojaamattomien maanalaisten öljysäiliöiden poisto	Kiinteistön omistaja	Ei tietoa / jatkuva toimenpide (Anu Puttonen)
Kiinteistökohtaisten jätevesijärjestelmien tarkastus	Kiinteistön omistaja	Ei tietoa
Vanhojen muuntamoiden korvaaminen puistomuuntamoilla ja keräysaltailla	YKE, Fortum Oy	Ei tietoa. (Selvitetään 2021)
Mankin pohjavesialueella Kauklahdessa ja Metsämaan pohjavesialueella tulevien rakentamistoimenpiteiden yhteydessä ehdotetaan rakennettavaksi pohjavesisuojuukset	YKE, Liikennevirasto	Ei tietoa. (Selvitetään 2021)
Entisten taimi- ja kauppapuutarhojen kiinteistöjen, joilla on tapahtunut öljyvuoto, osalta ehdotetaan maankaivutoimenpiteiden yhteydessä selvitettäväksi maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuus	Kiinteistön omistaja	Jatkuvaa
Merkittävillä varavedenottamoalueilla (Brinkinmäki, Lahnus, Metsämaa ja Puolarmetsä) pohjaveden vuosittainen laaja laatusuranta sekä kattava pohjaveden pinnankorkeuksien seuranta	YKE, Geo, HSY	Jatkuvaa